

til at bestjæftige Befolkningens Sind. Jeg skal da ikke tilbageholde, at en saadan Konflikt- og Kamppolitik som den, der nu skal føres, efter min Mening er uheldig og i høi Grad ulykkelig. Jeg tror nu at kunne sige baade om mig selv og mine Meningsfæller, at vi i en Række af Aar have gjort Alt, hvad der stod i vor Magt, for at hindre, at en saadan Stridspolitik atter kom tilveie, og for at føre Forholdene ind paa en Forhandlingspolitik, og jeg tror, at vi have været heldige i saa Henseende, og at det Gode, der er udrettet i denne Tid, for en væsentlig Del skyldes disse Bestræbelser og denne Politik. Men jeg fortaar, at efterhaanden har Regjeringen ikke kunnet være tilfreds dermed, thi det har jo desværre for den høie Regjering vist sig, at, hvor der skulde forhandles, har Regjeringen aldrig været istand til at udrette Noget. De Ting, der ere komne ud af Forhandlingerne i det sidste Aar, skyldes jo i Almindelighed Partierne. De ere jo ialtsald for de større Sagers Bedkommende, for Støttestubelen gjennemførte, uden at Regjeringen har haft Del deri. So længere denne Politik, jeg kalder Forhandlingspolitiken, førtes, jo mere den slog Rod baade i Thinget og i Befolkningen, jo svagere blev derved faktisk den høitærede Regjerings Stilling. Smidlertid er det jo meget beklageligt, at en Regjering virkelig er ude af Stand til at arbejde paa Forhandlingsgrundlaget, og det er uheldigt, forekommer det mig, at det altid skal være det Gnefte, som denne Regjering kan udrette, igjen at bringe Forholdene til at gaa istykker. Jeg kan tænke mig, at Regjeringen maaske ser noget anderledes derpaa end jeg. Jeg kan tænke mig, at den høitærede Regjering maaske, naar den betragter Situationen, som den er nu og har været i de sidste Maaneder, kan fra sit rene Partiåndpunkt være tilfreds med, at Forhandlingspolitiken har faaet Ende, og at der atter skal begyndes paa Konflikten, thi det er jo utvivlsomt, at Regjeringens Stilling under Forhandlingspolitiken ikke blot ved de overordentlig negative Resultater for Regjerings Virksomhed, som den Politik havde medført, men overhovedet derigjennem, at Folk kom til at bestjæftige sig mere med de enkelte reelle Spørgsmaal og mindre med Storpolitik, var blevet svækket i høi Grad, thi der er ingen Tvivl om, at Regjeringens egne Venner vare alt Andet end tilfredse med Regjeringen og alt Andet end indbyrdes enige. Det er jo en offentlig Demmelighed, man saae jo tilstrækkelig tydelige Tegns derpaa baade i Pressen og inden- og udenfor denne Sal, og jeg kan da forstaa, at den høitærede Regjering, naar den skulde haabe at kunne holde sig, i Grunden ikke havde nogen anden Veie at gaa end at staa ind paa Konfliktpolitiken, for derigjennem at samle om sig ved Hjælp af det storpolitiske — jeg vil ikke sige Spektakel — men Støi sit eget Parti, og derigjennem at

kunne fortsætte den Politik, den ønsker herhjemme paa dette Omraade. Smidlertid tør jeg ikke driste mig til at tro, at dette kan have været den ledende Betragtning for Regjeringen. Jeg tror, at den høie Regjering selv vil være saa patriotisk, at den ikke i den Grad kan sætte Partihensyn over Sagernes og Landets Interesse. Jeg antager ikke, at dette har været den ledende Betragtning, og jeg tilstaa, naar jeg skal søge den virkelige Grund til, at Regjeringen igjen med saa stor Iver har bragt Konfliktpolitiken til at afløse Forhandlingspolitiken tvertimod ikke blot vort, men alle Partiers Bestræbelser her i dette Thing, kan der ikke være nogen anden Grund dertil, end at Regjeringen har følt sig trykket af det Udsagn, der i visse Kredse gik om, at den havde nogen Fortjeneste af igjen at have bragt Forholdene i et roligt Spor efter 1877. Jeg kan ikke være i Tvivl om, at den ikke har haft nogen Fortjeneste deraf, men at det stete, uden at Regjeringen har deltaget deri paa nogenformet Maade; men der havde udbredt sig et saadant Rygte, og det er faktisk, at der er dem, der troede paa det, og med en Kjerlighed til Sandheden og en Velskedenhed, som jeg finder overordentlig priselig, har Regjeringen — som jeg har kunnet forstaa —, ikke ment at kunne bære den Ros længere, og har villet gjøre det klart for Alle, at, naar den skulde udrette Noget, var det gjennem Konflikten og ikke Andet, thi det Gnefte, denne Regjering synes at have Talent for, er at bringe de to Thing i Strid med hinanden og overhovedet at bringe Alt til at kjøre fast. Det er nu ganske vist anerkjendelsesværdigt, at den høie Regjering saa aabent og klart søger at gjøre hele Landet og hele Verden bekendt med disse politiske Kvalifikationer, men det er beklageligt, at det skal føre til, at Alting her i Landet lider derunder. Smidlertid, naar den høie Regjering nu vil det, have vi jo ikke Andet at gjøre end at tage imod den Strid, der saaledes paatvinges os og rolig afvente, hvad Regjeringen tror at kunne faae ud af den. Skal der imidlertid altsaa være Strid, tror jeg, at alle Parter staa sig bedst ved saa lidt som mulig at spænde Spørgsmaalene op til en Høide, som kun kan gjøre Fortræd. Det er imidlertid utvivlsomt, at det er stet, jeg vil ikke sige fra forskjellige Sider, men fra en Side, og da navnlig fra Regjeringens egne Venner, om ikke her i Salen saa udenfor den, og jeg tør ikke benegte, at Regjeringen har nogen Skyld deri, thi, naar man læser den allerunderdanigste Forestilling til Hans Majestæt Kongen, saa er der deri virkelige Bestyldninger for at ville rejse store Kampspørgsmaal, som forekomme mig at være blottede for al Grund, men som den høie Regjering, ialtsald dens Venner, have søgt at gjøre gjældende, nemlig at det, som det nu atter dreiede sig om, var Kampen om Parlamentarismen og Fordringen